

do njih. Pred dimnikom je majhen most, na katerem stoji kapitan ali kak drug častnik, da straži in vlada parobrod, kadar pluje po morji.

Od mosta do parostroja gre govorno trobilo. Po tem poti dohajajo kapitanovi ukazi do parnega stroja, če tudi je v dolnjih prostorih še tako velik šum in ropot.

Na drugem kraji so nakupičene verige, na katerih se kotva (maček) v dno morja pogreza, kadar je ladijo ustaviti. Kotve so jako težke in močne. Dve visiti spredaj ob ladiji, a jedna zadek. Po vitlu (vinti) jih v morje popljujejo in zopet vzdigavajo.

Oče Marko viděč, da sta pristaniški uradnik in krmar obilo časa izgubila s tem, da sta jim razkazovala najznamenitejše stvari parobrodove, zahvalijo se jima za trud in se poslové. Tudi Markovi sinovi se spodobno priklonejo ter od morja idoč še jedenkrat prelepo ladijo pogledajo. Na strehi velicega kolesa je stalo zapisano z zlatimi písmeni parobrodovo ime: „Il desdicado furioso.“

Sr. Stegnar.

O b r t.

Kar si ljudjé pridelujejo na polji in v gozdu in kar dobivajo od živine in od rudnine, to je največ še vse tako surovo, da se ne more naravnost rabiti. Pšenico mora mlinar zmleti, pek moko presejati, testo umésiti in speči, predno imamo kruh in ga uživamo. V gozdu posekan les mora še veliko rok poprej obdelovati, predno imamo od njega mizo ali omaro. Iz kože, kakoršno mesar z živine oděre, ne more se še obutal šivati; usnjar mora kožo ustrojiti in vdlati, predno jo more črevljjar rabiti. Železna ruda, ki jo izkopljejo, pusta je še in komaj železu podobna; mora se drobno stolči, potem v plávžu raztopiti in očistiti, predno more kovač iz nje kaj narediti.

Delo, po katerem se surovi pridelki preustrojújejo in za rabo pripravljajo, imenuje se obrt ali obrtnija. Obrt surove pridelke oplemeniti in oplemeničenim daje večjo vrednost. Kruh je plemenitejši in več vreden, nego pšenica, iz katere je pečen. Omara je plemenitejša in več vredna nego les, iz katerega je narejena. Kožuh je plemenitejši in več vreden nego koža, iz katere je narejen. Nož, kosa, sekira in pila so plemenitejše in več vredne, nego ruda ali železo, iz katerega jih je kovač napravil.

Surove pridelke pridelujejo po vsem svetu, vendar po raznih podnebjih in po raznih deželah zeló različne. Po rodovitih ravninah se ljudjé pečajo s poljedelstvom in živinorejo; po gozdih in gorah se pečajo z gozdarstvom in kopljejo rudo. Z obrtom se ljudjé ne pečajo povsod. Obrt mora imeti óne surove prirodine, katere izdeluje v obrtniško blagó, in potem še potrebuje ónih moči, katere gonijo njegove stroje. Take gonilne moči so posebno voda in ogenj. Kjer nij tekoče vode, ondu nij mlinov niti žag; kjer nij kurjave, ondu nij plávžev niti tovaren. Kjer nij prēmoga, ondu tudi nij velicega obrta. Obrt podpirajo in polajšujejo tudi dobre ceste, vzlasti železnice. Obrt cvetě tudi najbolj po takih krajih, kjer so izobražena ljudstva. Poljedelcu in živinoreju nij treba toliko vedeti, kakor obrtniku. Vsacemu, posebno pa obrt-

niku veljá pregovor, ki pravi: „Nevednost je najdraža stvar v deželi“. Kdor je dandenes úmnejši, ta je sploh tudi premóžnejši in laže živí memo ónega, ki je manj učen, manj previden in manj izobražen. Nij vsaka obrt za vsak kraj in za vsako deželo. V tej deželi se izdeluje to blago, v drugej drugo. Na Laškem izdelujejo posebno svilno tkanino, na Francoskem dragoce-nosti, na Angležkem bombažaste, na Nemškem posebno platnene tkanine. Kakor je po deželah, tako je tudi v posameznih krajih. Na Kranjskem n. pr. izdelujejo platno le okoli Loke, leseno suho robo le v Ribnici, krtače in sita na Gorenjskem, slamnike okoli Kamnika, úsnije in obutal v Trziči, zobce v Idriji i. t. d.

Obrtnik mora veliko blaga izdelovati in ga po ceni prodajati. Bolje je več blaga po nižej ceni izdelovati, nego manj pa draže. Bolje je, ako krojač na teden naredí 5 sukenj in vsako z dobičkom po 4 goldinarje prodá, nego pa, ako naredí na teden samo po 3 suknje, in ima pri vsakej po 5 goldinarjev dobička.

P o l e t j e.

Za ljubo pomladjo pride vroče poletje. Solnce pripeka na jasnem nebu in ogreva rodovito zemljo. Prava poletna vročina je. Dèhteče cvetice, sočnata zelišča, vsakovrstni sadeži želijo mokrote. Blagodejni dež napojí in oživí suho zemljo; cvetlice, zelišča in sadeži dobivajo novo, lepšo podobo. Čvrsto zelénje se vidi po gozdih in po polji. Cvetlice zopet vzdigujejo glavice in je obra-čajo k rumenemu solncu; prijetno pojó ptički po vrtilih in logih.

Vročina zorí poletne sadeže. Črešnje se rudečé in nam migetajo z zele- nega drevja; po grmih dozrévajo jagode in druga rastline. Vse je posuto s cvetjem in plodovi. A najlepši je strnéno polje. Hitro se daljšajo sočnate bilke, kolence se na kolence natika in vrhu velicega bilja zakima klasovje. Ne- znatno in ponižno ter samo kratkih ur je strneno cvetje, a toliko bogatejši bodo plodovi.

Lehko klasovje se ljubko pozibava v godnem zraku. Kraj rázora izza gostega bilja se nam žarí rudeča purpelica (divji mak), kakor danica na po- roblji jutranjenega nébesa. Tu in tam spénja rožno-cvetni kokolj svoje lepe vršičke malo višje med rumeno žitno klasovje; ž njim se druží jasno modra plavica in od spodaj gori rudečkasti gráhor in belo cvetoči slak hitita ob ne- katerih bilkah k višku, ovijajoč se in venčajoč ponižna steblica, ki podpirajo vse človečanstvo.

Kmalu potem začnó objemati svitli solčni žarki lahko pripogibajočo se strn. Najprej rumení ječmen, potlej bledeča réž a naposled zlato-rumena pšenica.

In zdaj pride óni veseli čas, da gre kmetič ob nedeljah popóldne tako rad po polji. Kakó ugodno mu diši kruh z napolnjenega žitnega klasovja! Kakó dobrodejno mu je pri sreci počasi se sprehajajočemu po mejah med nji- vami, ko vidi povsod stoteren sad svojih žuljavih rok, ki se mu sam ob sebi obeša v naročje! Kakó hvaležno se mu dviga okó proti nebu, k dobremu Bogu, ki ga je tako obilo blagoslovil.